

CHEMAREA

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180.—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500.—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69
ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

1 Decembrie.

1 Decembrie... Nu o zi comună ca toate zilele târzii de toamnă, cu tânguiri vagi și sinistre prin ramuri. Nu o zi de rând, ci de neobicinuită și profundă sărbătoare.

Când știut este că frunzele îngălbenite ruginii sunt prevestitoare morții, logodită cu toamna, 1 Decembrie 1918, înfruntând par'că legile naturii, s'a arătat neamului românesc în haina strălucitoare a Biruinții și a Invierii istorice. În pofida tuturor vrășmașilor, a venit să aureoleze cu ultimele cununi ale gloriei — o sbuciumată epocă de năzuinți spre acelaș soare arzător al libertății și al unității naționale.

— Alba-Iulia gloriei lui Mihai-Viteazul și a muceniciei lui Horia, Alba-Iulia pe ulițele căreia a fost palmuit Avram Iancu, a fost sortită de Dumnezeu să fie și orașul unității noastre naționale.

În Alba-Iulia a vărsat veamul românesc cele mai fierbinți lacrimi și cel mai cald sânge — dar tot aici și-a trăit cele mai mărețe clipe ale biruințelor sale.

— Cu drept cuvânt am putea afirma, că pe când Bucureștii sunt creerul, Alba-Iulia este inima poporului român.

Nu mai cine a fost martor bucuriei frenetice de-acum zece ani — își poate da seama cu câtă conștiință și dragoste de frați s'a decretat Unirea tuturor Românilor și cu câtă esență de veșnicie a pecetluit Alba-Iulia voința neamului nostru de a trăi liber și unit.

— Dar, cine e de vină dacă dorul de armonică înfrățire și conviețuire — în spiritul căruia s'a realizat unirea, a fost întrucâtva sabotat și compromis?!

Cine poartă răspunderea întârzierii unificării suflatești care ar fi trebuit să succedă inerenții politice?! Răspunsul îl cunoaște fiecare, analizând sectara și primejdioasă operă de guvernare, a tuturor guvernelor cari ne-au condus în ultima decadă.

Căci astăzi știe toată lumea, că pretinsul regionalism pe care liberalii și averescanii, îl aruncau anatema asupra național-tărâniștilor n'a fost decât o manevră și dacă ar fi vorba de regionalism — apoi întâia oară ar trebui să-l atribuim centralismului bucureștean — al liberalilor, cari numai prin sectarism și regionalismul lui „prin noi înși-ne“ s'au putut crampona la putere. — Guvernele liberale și interpușii lor au semănat în lung și în latul țării cea mai veninoasă ură, cea mai infecțioasă drojdie de anarhie și vrăjmășie între suflere... —

Desmășata lor politică — nu de stat — ci electorală — a sabotat lent dar sigur orice tendință de contopire a sufletului românesc de pretutindeni, orice tendință de unificare suflatească a neamului. S'au dat la cele mai josnice și păgubitoare campanii, au inventat ura ardelenilor împotriva regătenilor și viceversa, atribuindu-o (se-nțelege) partidului național-tărânesc și nu s'au gândit niciodată că acest partid este produsul istoric al Ardealului

dar în aceeaș măsură și al vechiului Regat.

După 10 ani de teroare, de ură și anarhie sleahta liberalo-averescană a fost înfrântă de către chiar țara românească întreagă.

Structura guvernului Maniu — în care fuziunea partidului țărănist din vechiul Regat cu a partidului național din Ardeal a dat naștere organismului politic care reprezintă în cel mai înalt grad nația românească este cea mai evidentă dovadă, în acest sens.

Nu prin școli de cărămidă pustii de suflere cari să le dea valoare, nu prin vorbe deșarte și ură sectară, de partid, nu prin dictatură și disprețuirea oricărei noțiuni de lege — se poate înfăptui opera de armonizare psihică a unei populații de peste 18 milioane de oameni.

Pentru aceasta e nevoie de o cuminte înțelegere a problemelor statului de o atmosferă publică de sănătate morală și libertate individuală, de respect față de autoritate și lege...

Guvernul Maniu a pornit de un an de zile la drum cu aceste merinde. Rolul lui constă în aducere păcii și înfrățirii suflatești a tuturor fiilor neamului nostru.

— Abia de acum un an gândul și simțirea românească — sugrumată și înveninată de o oligarhie anacronică — a respirat ușurată și s'a simțit înfrățită până în cele mai prizărite nuanțe — pe înt cuprinsul dintre Ceremuș și Dunăre.

1 Decembrie!... Zi mare de glorie și înfrățire națională...

— Fii binecuvântată.

Bazil Gruja.

GEORGES CLEMENCEAU

La capătul unei vieți de spornică înfruntare a destinului Georges Clemenceau și-a plecat capul încununat de geniu pe perna de veșnică odihnă. Fiorul morții sale nu ne mișcă numai prin conștiința din nou trezită a unei sentințe ce o executăm toți cu o vigoare imutabilă, dar zguduirea dispariției sale este legitimată pentru admirabilul exemplar de elită a genului uman care a fost Georges Clemenceau.

Carierea lui politică realizează conștiința estetică a vocației sale. El n'a fost omul ambiției și gloriei exclusive, el n'a pândit în umbră greutatea luptei ci puterea talentului său realizator a despăcat negurile ce învăluiau patria în vremuri de cumpănă prin soluții de uimitoare înțelegere. De tânăr neastâmpărul virtuților sale i-a încheșat în sufler conștiința vocației sale pentru realizarea democrației și dreptății. A protestat contra dictaturii lui Napoleon, a strigat în contra mutilării patriei sale din 1871 și din durerea ei el și-a format cadrele chemării sale de om și patriot. Toate actele lui dela această dată umple conștiința acestei chemări cu un conținut de fecundă iubire de patrie care în jurul lui a stimulat energiile naționale. Toată politica Franței din epoca restaurației de după 1871 urmează drumul luminii lui. El intru-pase doar chemarea nevoilor țării și toate actele lui izvorau din demnitatea renașterii dreptății încălcate. De aceea durerea lui se va scurge în proiectarea luminoasă a reintegrării dreptății țării sale și apogeul încadrării sale definitive în istoria umanității îl va făuri războiul mondial. O brazdă adâncă de iubire profetică trasă pe trupul Franței timp de o jumătate de veac își primia prin cugetul lui realizarea așteptată în înțeleștarea oarbă a omenirii ce se lupta. Cu deosebire un spirit de dreptate și de clasic echilibru a fost Clemenceau când în procesul Memorandului român

el a apărut pe cei oropsiți și când pe trofeul victoriei din 1918 el n'a dictat tiranic învinșilor. Spiritul păcii a fost un spirit de echilibru organic și el poartă timbrul de justă înțelegere a dreptății care a fost chemarea întregii lui vieți.

În Pantheonul umanității Clemenceau e lumina genului realizator. Din toată risipirea de sine a vieții lui și-a clădit treptele gloriei pe înălțimea cărora a fost plâns cu indioșare de patria pentru care a fost un părinte, chiar din prilejul morții sale Clemenceau își distinge noblețea delicată care l-a încununat în energia lui fecundă. El a avut religia măsurii drepte a meritului și a modestiei. El a depășit toată vanitatea efemeră a vieții prin înmormântarea lui tăcută în zori de zi, fără zgomotul oficial numai cu sfiala datoriei împlinite. În centrul răutății și invidiei umane, el zeul adevărului n'a fost lipsit de priviri piezișe, nici de nesinceritatea interesată. Și el a fost obiectul răzburărilor mărunte, a îndurat și el neajunsurile isvorâte din lipsa spiritului just a firii noastre. Dar moartea a restabilit valorile în limitele lor firești și în fața frământărilor noastre de efemeră realizare genul său se proiectează în măreția lui de tumultuoasă afirmație.

Pentru omul absent gloriei noastre orice adjectiv sună fals în fața celui mai respectuos omagiu.

Toată mulțumirea credinței lui de o viață și-o va găsi desigur în împăcarea dulce din contemplarea eternității.

ION MELINTE.

Cetiți și răspânziți
„CHEMAREA“

Primul duș rece.

Era de prevăzut că prietenia artificială dintre „nobile națiune maghiară” și italieni, nu va putea dura mult timp fără hopuri. Prevederea aceasta ușoară iat-o verificată în scurt timp. Prezența unui ministru din cabinetul italian la Budapesta și participarea lui la o ședință solemnă a Camerei maghiare stârnește un scandal nemaipomenit de brutal în raporturile oficiale (de cele adevărat prietenești să nu vorbim) dintre națiuni. Eșirea extrem de violentă a unor deputați reprezentând contrar tuturor teroriilor legale și ilegale o mare parte a „nobilei națiuni maghiare” contra ministrului instrucțiunii din Italia dl *Balbino Giuliano*, acționând ca primul duș rece asupra raporturilor artificiale și platonice dintre cele două națiuni, credem că va ști să documenteze repede și ușor celor ce girează azi prezentul și viitorul Italiei, că prietenia italo-maghiară este o utopie tristă — pentru Italia, că ea — prietenia — este clădită pe nisipul sterp al unor exagerări artificiale clădite. Sperăm că dl *Balbino Giuliano*, reintors la Roma va ști să redea întocmai atitudinea și ai celor... neoficiali din Ungaria; va ști să arate celor în drept că prietenia creiată prin cerneală de tipar și prin rotativele celor două țări, e prea slabă ca să poată rezista unor serioase pericole, vizând ambele națiuni. — Și e păcat să fie astfel. Ar fi păcat ca pentru sora noastră Italia, vecina noastră dela Apus să fie „coașa de portocală” a politicii externe musoliniane.

Sperăm că dl Mussolini, adâncindu-se în rostul manifestației brutal ostile a unor deputați unguri la Budapesta adresată pe pământ străin și unui oaspe acasă la tine, de un grup serios de reprezentanți ai „nobilei” națiuni maghiare, se va convinge că în Ungaria înafară de capul lui *Bethlen Pișta* și de Societatea de propagandă italo-maghiară: „*Mattia Corvino*”, mai sunt și alții. Sperăm că dl Mussolini cu intuiția-i caracteristică va observa numai decât că legăturile italo-maghiare sunt cu mult mai artificiale, decât să prezinte și cea mai minimă garanție de asigurare reciprocă în caz de pericol comun pentru cele două națiuni.

Primul duș rece pentru prea artificial construita prietenie italo-maghiară susținută cu jertfe mari, este un moment destul de însemnat în raporturile celor două națiuni din cauză și ar fi păcat ca Italia să treacă pe lângă el ca pe lângă un fapt divers.

Ar fi păcat căci finalul prieteniei nu e greu de prevăzut; el nu poate duce decât la rezultate negative odată Societatea de propagandă italo-maghiară: „*Mattia Corvino*”, sub ale cărei auspicii se lucră din greu la strângerea raporturilor italo-maghiare și sub care firmă Ungaria cerșeste

fără nici o jenă scutul Italiei e prezidată de unul, în ale cărui vine curge sânge neaoș maghiar ... berzevici-au (descendent direct al lui Attila!) și câtă vreme societatea însăși e echi-vocă în chiar originea și indeosebi numirea ei.

Primul duș rece să nu servească la nimic?

Il cunoaștem, mai mult sau mai puțin, pe dl Mussolini — din fapte, — nici un motiv nu ne face să credem că jignirea unui membru al guvernului italian prin călcarea în picioare a ospitalității celei mai elementare, să rămână fără răsunet în sufletul lui Mussolini, străjer atât de gelos al mândriei latine și italiene.

Și de ce să rămână? pentru că jignirea a fost adusă de „nobile nazione magiara?”

Silviu Friptomir și biserica.

Silviu Friptomir, personajul profesoral de care a răs și și-a bătut joc în 1926 întreg Ardealul s'a aruncat zilele trecute din nou în circulație ca o monedă proastă care stăruie totuși uneori să fie instrument de schimb.

Acest domn — al cărui nume reamintește mereu fripturismul care a constituit cea mai rușinoasă trădare în Ardeal e bine cunoscut cetitorilor noștri pentru că menirea noastră în primul rând e tocmai croșarea cu peasă de foc a tuturor zăpăciților și vânduților eari în 1926 au produs ruptura în partidul național. Las'că această defecțiune a fost parată la timp, prin chemarea la luptă a tineretului din țară, care a produs revirimentul moral necesar așa ca trinitatea Goldiș—Lupaș—Lăpădatu și rotii friptomirii și-au pierdut orice valoare politică. Ba din contră au atras cum era și logic hula și disprețul tuturor.

A căzut în plus cărămida din 4 Iunie 1927 care a lovit tocmai în moalele capului guvernarea averescană și a împărșiat năucii pe toți fripturistii și derbedeii dela conducerea țării.

Uitarea s'a așezat și peste d. Goldiș și peste popa Lupaș și peste ... Silviu Friptomir.

Dar fatalitate grozavă. Silviu Friptomir nu s'a astâpărat. Personajul profesoral dela Cluj nu se poate împăca cu ideea anonimatului, de a trăi adevărat ca orice om cinstit, modest, fără zarvă în jurul persoane sale.

De aceea am fost martori săptămâna trecută rușinoasei manevre din congresul bisericesc când d. Silviu Friptomir bazat pe date statistice voit false a montat întreg congresul împotriva guvernului, creind astfel din nimic așa zisa învrăjpire confesională.

D. Silviu Dragomir a acuzat guvernul că face pe protectorul uniților, susținând că în cele mai multe posturi guvernul Maniu a numit pe uniți.

Aceste aserțiuni au fost așa de repede zdrobite de datele oficiale pe care le-au publicat diferitele departamente în cât d. Silviu Dragomir s'a făcut literalmente de răs.

Și s'a încărcat de cea mai teribilă rușine — dovedindu-se un mincinos și un farsmeș ordinar.

Congresul general bisericesc regretă acum că s'a încrezut orbis în mirciunile friptomirului.

Regretul este însă inoperant. Biserica are de învățat din toată afacerea un singur lucru: să nu se mai lase montată de politicieni cari nu urmăresc decât interese mizerabile de partid.

Iar d. Silviu Friptomir să se închidă în casă să nu mai meargă nici la cursuri căci îl râd batjocoritor studenții cari așteaptă dela un profesor universitar mai mult caracter și mai multă valoare morali!

EMIL TELEACU.

Dr. MARIA BULGARU, specializată în gynecologie și obstetrică consultă în fie ce zi dela 1—3. Luni, Miercuri și Vineri 1—5 în Str. Bob 4.

Chemăriștii

Iată un cuvânt nou, care a îmbogățit vocabularul nostru politic. La început a părut unora ciudat, altora suspect și, tuturor *agramatical*. Cuvântul acesta neobișnuit a pornit din Ardeal și a rămas până astăzi specific ardelenesc ca și mișcarea ce o de semnează.

Chemăriștii sunt toți *tineri* și încă *național-tărăniști*. Mișcarea cuprinde prin urmare un anumit tineret botezat în apa partidului național-tărănesc.

Chemăriștii sunt și *intelectuali*. Mișcarea este așa dar prin originea ei înfrățită cu ideea.

Imprejurări speciale i-au dat naștere în anul 1926, a doua zi după defecțiunea grupului Goldiș-Lupaș-Lăpădatu. S'a crezut atunci, că lovitură aplicată partidului național e de grație. Ionel Brătianu desigur credea la fel, așteptându-se ca defecțiunii celor 3 corifei ardeleni să-i urmeze defecțiunea masselor înregimentate sub steagul care trebuia să cadă. Un sistem era în joc!

În clipele degringoladei din rândurile naționalilor dislocați, se ridică fulgerător de iute peste 1000 de tineri ardeleni în ajutorul steagului și al ideii P. N. Revoltați de scârnavia trădării aceștia n'au lăsat să se piardă un minut, ci lansând la Sibiu manifestul „Chemării” au alergat la mase pentru a organiza rezistența. Un om, încercat și dărz, diriguia dela postul său de îngrijorată observație din Cluj acțiunea aceasta impenetrabilă. Acest om e identic cu luptătorul care în 1918 a avut curajul să proclame în Camera din Budapesta ruptura de Ungaria, *Alexandru Vaida-Voevod*. Așteptările au fost depășite. Lovitura lașe dela București a fost parată. Clujul electrizat a luptat deschis, hotărât și cavalereste. Primul examen al chemăriștilor a fost o adevărată afirmare. Chemăriștii au supraviețuit victoriei; au apreciat foloasele mișcării și s'au organizat. Spontan așa cum au luat și ființă. Fără discuții fără alegeri de comitete și paracomitete, ci strâns, teme-

nic și pe tăcute. Șefii scoși la iveală de însușirile lor de inteligență și combativitate, s'au așezat erarhic în cadrele mișcării, animați de același gând de înfăptuire. Așa ne-am pomenit că chemăriștii, în loc de un șef, au cinci șefi, cu drepturi și datorii egale. Numele lor e *Directoriu*. Ceva ciudat fi-rește pentru lumea care nu poate gândi în afară de tiparele tradiției. Cum, organizație politică fără un șef autorizat, și de ce nu? Iată că se poate.

Fără îndoială, este aci o inovație. Dar o fericită inovație. Datorită ei s'a înlăturat *ab ovo* orice posibilitate de fricțiune pe chestii personale. Curentul chemărist s'a adâncit și a progresat, pe câtă vreme mișcarea similară mai târziu a tineretului țărănișt din vechiul regat se pulverizează încă și astăzi în lupte personale între ambițioși deținători și u-zurpatori de conducere. Spectacolul tinerilor țărăniști este lamentabil față de acțiunea masivă și unitară a chemăriștilor ardeleni, cari nu au de șef nici pe dl V. Tilea, nici pe dl Adam Popa, nici pe dl Mureșan și totuși au un cap! Pe câtă vreme tineretul țărănesc din București are 2 comitete, 2 președinți și totuși n'au nici un cap. *Inovația chemăriștilor este un rod al chibzuinței și al bunului simț ardelenesc*. Caracterul mai sobru al ardelenilor se traduce în forme reținute dar consistente. Fiindcă se grefează pe un fond de *maturitate*.

Secțiuni chemăriste s'au alcătuit în toate județele din Ardeal. Din avocați, medici, profesori, ingineri, studenți. O foaie proprie „Chemarea Tinerimei Române” a năzuit să lămurască lumea, să definească țelurile, să fixeze o doctrină, combatând drastic, cu atacuri deschise, cu replici prompte. În această gazetă s'a afirmat intelectualitatea tineretului ardelen, care a dovedit că e pregătit, curajos și activ.

Chemăriștii s'au gândit apoi să intensifice acțiunea și vertical. Trebuia distrusă impresia că mișcarea vegetează și că n'ar fi avut decât un rol de circumstanță: acela indicat de e-

venimental din 1926. Astfel, a luat naștere ideea *voinicilor*, adică ideea chemării tinerilor plugari dela sate și meseriași dela orașe și a înglobării lor sub acest nume în sânul organizației chemăriștilor. Aceasta este *ideea de difuziune* a mișcării inspirată de crezul celui luptător care în 1926 cu un singur gest a strâns în juru-i pe chemăriști, *Al. Vaida-Voevod*. Se știe ce sunt voinicii și ce resturi au. Au produs destulă valvă (că să nu zic sânge rău) pentru ca să li se tăgăduiască orice importanță. Acțiunea de închegare a cetelor de voinici aparține și ea inițiativă și ea implinire exclusiv „Chemării” care a procedat în totul de acord cu conducerea P. N. T-nist.

Desăvârșirea programului a făcut-o congresul „Chemării” din 28 August 1929, care a stabilit printr'un statut (chemăriștii n'au avut până la această dată un statut) țelul politic și mijloacele de acțiune. Numele organizației conform acestui statut este: „Chemarea Tineretului Național-Tărănesc”. Membrii ei sunt *chemăriști* (intelectuali) și *voinici* (neintelectuali). Rostul ei intim e de a crea un crez politic, *democratic*, și în același timp instrumentul puternic prin care să poată fi realizat acel crez. Drept armă: o conștiință vie, activă și organizată și drept scop: statornicirea unui sistem politic sprijinit pe singura realitate a voinței poporului, ca bază a oricărei așezări constituționale. Prin educație civică chemăriștii vor crea cetățeni și prin răspândirea culturii vor întări convingerile. Și mai presus de această fundamentală preocupare iese la iveală gândul chemăriștilor și voinicilor de a întări sentimentul de solidaritate a masselor și de a forma *spiritul de acțiune* al cetățeanului. Evident, toate acestea în cadrul ideilor pentru care miștează.

Ardealul este leagănul acțiunilor mari. Spiritul și tradiția și școala politică a acestuia îl indică în fruntea acțiunii de transformare și modernizare a României întregite. Chemăriștii nu sunt decât crainicii acestei acțiuni.

VICTOR CORNEA.
(„Cronica Parlamentară”)

TELEGRAMA

Cluj, 30 Nov. orelele 24.

Sincere regrete, dar greutatea financiară impiedică trimiterea ziarului „Chemarea” aceluia, cari până la 31 Decembrie anul curent nu și vor achita abonamentul stop. Abonamentul nostru a fost stabilit mic pentruca toți CARI VOIESC SĂ'L POATĂ plăti fără greutate, stop. Pentru suma de 180 Lei pe an, adică 15 Lei pe lună, un an întreg, săptămână de săptămână primiți un ziar și edițiile lui speciale, redactat cu suflet și gând curat. Stop. Pentru 3 Lei pe săptămână — căci atâta vine — vă puteți încălzi sufletul Dv. la focul sfânt al convingerilor celor mai nespeculate și curate. Stop. Cerem puțin, căci niciodată n'am voit să fim povara societății românești, n'am râvnit niciodată după „medalii” dar am știut onora, cum se cuvine, recunoștința, stop, Cu 180 Lei la an abia că putem face front cheltuelilor de tipar, hârtie și timbre. Stop. Totuși nu vom urca costul abonamentului, căci n'avem pretenții de redacții luxoase (ne ajunge și acea singura masa ce avem) nu ne frământa dorul după excedente, nici nu ne stăpânește vre-o ambiție banească ne preocupa însă în modul cel mai serios ziua de mâine a ziarului nostru stop. Cu începerea 1 Ian. 1930 ziarul va merge numai aceluia, cari si-au plătit abonamentul pe anul 1929 Stop. Spre a evita ulterioare inconveniente de ordin administrativ, rugăm calduros pe toți amicii și abonatii ziarului nostru să țină cont de rugăminta noastră de a se pune la curent cu abonamentul pe anul aproape trecut. Stop.

REDACTIA.

Avertisment

Prim:

Foștii Voluntari cari am luptat pentru întregirea Neamului, sesizați de multiplele provocări din partea oamenilor de stat unguri și mai zilele trecute de provocarea debitată de Pekar Gyula — fost ministru la Budapesta, azi deputat și președinte al comisiei afacerilor străine a camerei maghiare, — provocări cari sunt îndreptate contra integrității Statului Român, avertizăm pe eroii de ocazie din cuprinsul Ungariei, că oricând suntem gata, ca pe un dușman neastâmpărat să-l aducem la realitate și le atragem atențiunea să nu abuzeze de bunătatea neamului românesc, care se poartă mai mult decât bine cu Ungurii aflători pe teritoriul României, căci în cazul când vom fi siliți să reacționăm... atunci... Ceterum censemus...

Cluj, la 25 Noembrie 1929.

A apărut

In Tãra Toamnei

poezii

de BAZIL GRUIA.

Pretul 50 Lei.

Volumul se poate comanda la toate librăriile din Cluj sau direct pe adresa autorului Bazil Gruia, Str. Avram Iancu 11. Cluj.

Instantanee apusene.

Scrisori din Viena.

Secolul nostru nu vrea să-și desminte epitetul, de secol al vitezei. Avântul care predomină toate manifestările zilelor noastre e unic și indeosebi Apusul excelează în această alergare nebună, bietul Orient mulțumindu-se de cele mai multe ori, cu puțin pretențiosul rol al spectatorului.

În Germania se discută — de către forurile competente — scoaterea de sub penalitate, a adulterului! Vălva produsă de acest proiect e extraordinară și denotă mai mult decât ori ce, setea după comofuniuni perpetue a nervurii zilelor de azi. Tumultul e încă prea haotic însă pentru a vedea clar cum primește lumea ideea, că o „Ana Karenina” sau invențiozitatea genială a unui Bernstein, farmecul întâlnirilor între „cinci și șapte”, cultul anonimelor; tot și toate înfățișate și literatură și realitate ce s'a scris și petrecut cu acest etern act al slăbiciunii omenești, să nu mai fie decât ale trecutului, dreptatea omenească, nemai voind să se amestece în „afacerea particulară”, dintre soț și soție.

Consternarea generală a moraliștilor, reducerea unei importante ramuri de inspirație scriitoricească, discuții iuristice fără sfârșit — iată cam în general primele aspecte ale problemei, care pare a avea tendința unei reduceri sau simplificări a vieții sociale, un fel de gravitație spre acel „moderne Sachlichkeit”, care aici a ajuns deja la un exces morbid intru toate.

Gestul în sine e măreț, dând vot de încredere cinstei — cinste în raport direct cu nivelul moral și intelectual — soților într'ale căsnicie și sălile de desbateri, nu ar mai sătura în viitor perversitatea publicului, cu intimități de budoar . . . și totuși — primele

instanțe: presa, opinia publică, speră, că plenu nu va aproba proiectul,

Problema devine însă cu atât mai interesantă, dacă ne gândim, că afară de unele state ale Americii de Sud, două state europene — foarte deosebite ca concepții și structură — au abzis de mult de a se ocupa cu adulterul, ca delict. Una dintre acestea este Anglia, care cu flegma-i caracteristică privește respectarea unui contract de c tre părți ca o afacere absolut personală, iar pe de altă parte Rusia sovietică vede direct un factor d unător comunismului în instituția căsătoriei — de proveniență burgheză.

Nu simțim chemarea de a analiza obiectiv și în am nunte efectele ce ar rezulta din acest proiect odată sancționat, totuși unele deducțiuni empirice prime se oferă dela sine.

„Omul cu cât e mai civilizată, cu atât e mai rafinat” — vor zice cei mai puțin extremiști. Unul mai cinic își va spune direct: omul nu e de lemn! cu un cuvânt — pe lângă că tentează spectrul unei poligamii clandestine — rezultatul e clar și deplorabil: omul nu are încredere în sine! Se întovărășește cu o altă ființă, leagă contractul cu ea, cu toată civilizația lui însă, nu vrea să știe de rezonabilitate, decât numai cu justiția sabie Damocle deasupra capului.

Poate că pesimismul e prea timpuriu, fenomenul însă nu e nou, ba pare chiar a întări și mai mult relativitatea formelor sociale, relativitate „cântată” înainte cu câteva decenii de Nordau în „Minciunile convenționale”.

Căsătoriile se leagă în cer, se trăesc însă pe pământ! . . .

Viena, Noemvrie 1929.

Horățiu Bandu

Scrisori din Belgia

Nu mică ț-e surprinderea, când de abea treci granița ungurească, și-i și vezi pe jandarmi unguri, cu penne de cocoș în chipie, pe aceia cari pe vremuri băgau groaza în populația românească, ce aparținea odinioară fostului imperiu maghiar.

Dar cu ideea micșorării țării lor nu, se pot împăca vecinii dela vest, și șovinismul lor merge până acolo, încât Românii, de cele mai multe ori le aplică și pe tren un tratament special Din Valach, nu-i scoate nici acum. Ba îți pare chiar bine, când scapi numai cu atâta și nu-ți mai pune și câte un epitet.

Totuși te bucuri și de unele avantagii, dacă călătorești prin Ungaria, de de care nu poți beneficia în altă parte — ai posibilitatea să ascuți radio în tren. Da, este într'adevăr și aceasta ceva. Mă mir numai, cum de nu s'au mai gândit și alții să facă așa ceva.

Cei 1,50 pengő, cât a încasat de călător, timp de 3 ore, cred că sunt suficienți ca să-și acopere cheltuelile de întreținere, manipulare, amortimentul instalației etc.

Dar ajuns în gara Budapesta, și mai cu seamă în oraș, n'ai decât cuvinte de admirație. Fără să vrei, îți pui întrețerea: „Cât va costa oare, întreținerea unei astfel de capitale pe o țărișoară atât de mică, ca actuala Ungarie?” E suficientă o mică excursie prin oraș, ca impresia să-ți se mărească și să-ți rămână pentru totdeauna întipărită în memorie.

În timpul nopții, e luminată, cum nu se poate mai bine. Priveliștea ce ți-o oferă Dunărea, privită de lângă podul Elisabeta, e de neuitat.

Nu mult îi trebuie însă trenului, ce străbate în goană nebună Pusta Panoanică, să te scoată din Ungaria și să te ducă într'o țară cu un spirit cu totul deosebit de al nostru.

Încă ceva și trenul sueră se oprește și câțiva funcționari de graniță anunță „Die Grenzstation Passau” Ți se cere pasaportul, într'o nemțească foarte mediodioasă, făcându-ți în același timp și

un mic control, mai cu seamă dacă te oprești în Austria. Întrând pe teritoriul austriac, totul începe să se schimbe. Lumea vorbește mai puțin aproape fiecare călător are cât un ziar sau o carte în mână, din care citește în liniște. Doar din compartimentul vecin se aude ceva gălăgie.

Acolo sunt vre-o două familii de Români, ce emigrează în America, fiindule, probabil, traiul în patria lor prea greu.

Ajuns însă în sfârșit la Viena nu poți decât să stai pe loc și să admiri tot ceace vezi, sau cu ceace vii în contact.

Sergenții de stradă, te izbesc în primul rând la ochi. Toți sunt oameni mari, zdraveni, chipași îmbrăcați — ba pot spune chiar luxus și pe lângă aceasta, mai sunt și de o politeță extremă. Cu toate că nu le cunoști bine limba, totuși ei caută să te înțeleagă, îți ajută chiar să te exprimi, și-ți răspund apoi cât se poate de drăguț la ce i-ai întrebat. Dacă intri în vre-o prăvălie sau restaurant să cumperi ceva și ne fiind obicinuit cu banii lor, și se întâmplă foarte ușor să-i plătești mai mult decât trebuie — te pomenești că-ți restituie diferența, doar cu un mic zâmbet.

Trecând în Germania, aci ai și mai multe de văzut. Păcat însă că a trebuit să o traversăm în timpul nopții, ne având posibilitatea să vedem prea multe. Totuși am putut observa, un lucru absolut nou pentru noi, — că aproape toate drumurile germane sunt asfaltate, fiindu-ți mai mare dragul numai să le privești.

Ajungând în garile lor, care sunt toate aproape la fel, un lucru te frapează.

Nu vezi aglomerația aceea, caracteristică tuturor garilor noastre. Toată lumea care vine în gară se urcă și pleacă cu trenul; cei cari se coboară, dispar și ei din gară, așa că la plecarea trenului, nu mai rămân decât funcționarii gării. Încă un lucru de remarcă. Trenul nu pleacă, până ce ultimul călător nu s'a urcat în el, iar ușile se închid

de un funcționar, ne mai având nimeni voe să se dea jos. Acesta poate-i un lucru banal, dar totuși foarte bătător la ochi, pentru unul din estul Europei. Ba ce e mai mult, nici în apus, nu-i peste tot la fel. Cum treci granița germană, pe pământul belgian, totul revine și ți se pare că ești în propria-ți fără Limba, doar, vezi că nu-i a noastră, ci-i cea franceză.

Lumea din serioasă cum era înainte se schimbă într'una veselă, guralivă.

Puțini mai vezi citind ziare. Unul, doi, ici, colea. În schimb, într'un colț în locul a doi nemți mari și serioși, vezi trei inși, jucând în cărți și certându-se din când în când. Vorbesc franțuzește, însă așa de repede, că aproape nimic nu pot înțelege din discuția lor. Trebuie să fie belgieni, îmi spune colegul.

La câteva ore, după ce ai intrat pe pământul belgian, ajungi în capitala țării — Bruxelles.

Nu știu cum se face că nu te simți de loc străin aci și peste tot, în toată țara lor. Ajuns în capitala lor, și se pare că te afli într'a noastră.

Atâta, doar, că la Bruxelles, franceza se vorbește ceva mai mult ca la București.

O problemă a minorităților, în felul cum ea există la noi, la ei nu este.

Totuși la ei există una și mai gravă chiar, care poate periclita însăși existența statului. E neînțelegerea dintre cele două națiuni majoritare: Wallonii (de origine franceză) și Flamanzi (germană).

În sud majoritatea o au Vallonii, în nord Flamanzii și ca urmare în sud se vorbește, aproape exclusiv numai franceza, și tot același lucru se petrece cu flamanzii în nord. Șovinismul lor — în special al Flamanzilor merge uneori așa de departe, încât nu odată nu s'a întâmplat să întreb pe un flamand ceva în franțuzește — și cu toate că aproape cu toții cunosc franceza — ni-a răspuns: „Je ne comprend pas le français”.

Dar așa cum sunt Belgienii, știind că sunt frați cu tine — dovedindu-ți-o această aproape în toate manifestările lor — îți plac. Au un „ce” al lor care te atrage.

V. C.

Calendarul femeilor creștine.

Reuniunea femeilor creștine din Cluj, de sub prezidenția de onoare a Dnei Elena Pop-Hossu Longin, de Băsești, și prezidenței Dr. Elena Bratu, a scos CALENDARUL FEMEII și anul acesta cu un preț frumos conținut literar, trecând în revistă viața noastră națională, socială etc.

Remarcăm îndeosebi 2 articole a Dnei El. Pop-Hossu dedicate memoriei marilor matroane dispărute Emilia Dr. Ioan Rațiu și Clara Dr. Maniu și preț frumosul discurs funebru a dnei Elena dr. Aciu și alte frumoase articole.

Remarcăm călduros acest calendar.

Expoziția Aurel Ciupe.

Talentatul profesor al Școlii de Arte Frumoase din Cluj, aranjează o EXPOZITIE DE PICTURĂ în sala Prefecturii. Expoziția, care va fi o strălucită afirmare a artei noastre contemporane, se va deschide la 1 Dec. și va dura până n 11 Dec. În aceste zece zile expoziția va fi deschisă zilnic între orele 10—1 și 16—19. (4—7). Intrarea gratuită.

Noi, sinceri apreciatori ai distincțiilor calității artistice ale dlui A. Ciupe, recomandăm cetitorilor noștri să viziteze expoziția. Numele Aurel Ciupe, în lumea artistică din țară, are un răsnet bun. Lucrările sale îl îndrituesc la aprecierea tuturor pasionaților de artă. Este premiul Salonului Oficial din București, iar o lucrare a dsale cumpărată de către Stat pe seama Muzeului Statului va eterniza numele pe Profesorul tânăr al Școlii de Arte Frumoase din Cluj dl A. Ciupe. Cutreerând multe țări apusene a avut prilej — și s'a și servit de el — spre a se apropia cât de mult către ceea ce se înțelege sub noțiunea de ARTĂ.

Recomandăm deci călduros vizitarea expoziției.

Unsprezece ani dela unire, — frați plugari!

Azi se împlinesc unsprezece ani de când a răsărit pe cerul nostru, acel soare care a fost mărturia alipirii noastre la Patriamamă. Se împlinesc unsprezece ani de când însuflețirea și bucuria nelimitată a dezrobirii ne-a dictat unirea pe veci și fără condiții cu Mama-țară, se împlinesc unsprezece ani de când la Alba-Iulia românul din Ardeal a devenit stăpân pe soarta sa și stăpân în casă la el. Astăzi s'au împlinit unsprezece ani decând a sunat și pentru noi ceasul dreptății și s'a înfăptuit ziua mare a dreptății.

Dumnezeu a fost bun cu noi căci ne-a ajutat la aceea, ca jertfele noastre și voința Lui să ne aducă bucuria unei țări libere și bună pentru toți cei ce o locuiesc.

Este voința de neînving a lui D-zeu însă, s'a ridicat voința dușmănoasă a câtor-va din înăuntru țării noastre și de peste hotare. Și în tovarășie cu cel rău au crezut că bucuria mare a noastră de ce nu ar putea fi prefăcută de ei în aur și argint, căci doar omul vesel nu numără banii de trei ori, dacă trebuie să plătească. Și ne-au făcut de în toiul bucu-

riei desrobirii am plătit cât numai au putut înghiți, și mai plăteam din toată sărăcia noastră dacă mai aveam din ce!

Astăzi când se împlinesc unsprezece ani dela unire, trebuie să ne aducem aminte și de cei, cari ne-au greșit.

Pe cei cari ne-au ridicat din sclăvie, i-am preaslăvit din tot sufletul nostru acum sunt câte-va luni — 20 Maiu — la Alba-Iulia.

Pe cei cari prin faptele lor au adus pe aceste hotare desrobite zile negre, atunci când putea și nu trebuiau să fie decât zile de bucurie fără hotar, să nu-i uităm nici astăzi, precum nu trebuie să-i uite nici copiii copiilor noștri.

Să nu-i uităm, ci astăzi când sărbătorim dezrobirea să reînvoim înrămintele noastre de a duce lupta mai departe contra acelor cari, au primejduit unirea, prin gândul și faptele lor necurate.

Cum fiecare sărbătorire a unirei trebuie să fie și o zi de hotărâri frumoase pentru ziua de mâine, anul acesta să ne hotărâm reînprospătând jurământul nostru, de a-i desvălui pe toți aceia, cari au primejduit unirea.

Sandu Beiușanu.

Marele discurs al fruntaşului chemărist deputat V. V. Tilea. O moştenire liberală: Jocul de-a căsătoria şi încă ceva...

În cadrele discuţiei Adresei la Mesaj, fruntaşul chemărist şi frate al nostru Dr. V. V. TILEA, a ţinut o documentată expunere asupra tuturor chestiunilor, care frământă generaţia tină. Vorbirea Dsale — care a durat două ore — a fost ascultată cu un deosebit interes căci fratele Dr. Tilea a fost primul, tinăr din Ardeal, care a făcut mărturisirea de credinţă completă a generaţiei tinere, în cadrele discuţiei la Mesaj. N'am

vrea să depreciez frumuseţile discursului amicului nostru mulţumindu-ne a-l publica în extras, iar de altă extinderea lui ne cauzează greutăţi tehnice de a-l reproduce în acest număr al ziarului nostru, din aceste motive, îl vom publica aproape „in extenso” în numărul viitor.

Deocamdată fruntaşului nostru V. V. TILEA îi transmitem sincere şi simţite felicitări.

Şi vremea trece...

Imediat după venirea noastră la putere dându-se ascultare voinţei poporului o sumedenie de anchete, au fost începute. Şi ele erau necesare, ba chiar foarte necesare, căci odată ce exista o mizerie generală, odată ce marea majoritate a populaţiei a fost dusă la săpă de lemn, era evident ca cineva să fi avut şi răspunderea pentru aceasta crimă naţională.

Şi nu era greu de ghicit drumul care ducea la identificarea tuturor răufăcătorilor publici, era logic ca ei să fie căutaţi prin birourile mici şi mari de unde s'a administrat legal şi ilegal fără milă o sărăcie generală ţării. Exponenţii legalităţii au şi plecat pe acest drum şi au izbutit în scurt timp a preciza câte-va nume dintre acei cari au confluat la crearea crizei grave, ce băntuia în ţară.

Clujul — capitală de provincie, a fost sub regimul apăsător al liberalo-anarhic-averescanilor şi capitala acţiunilor abuzive, care au sărăcit inventarul material, al ţării.

Ne-am avut şi noi clujenii exemplarele noastre... distinse. Într'un timp, centrul curiozităţilor generale o formase un oarecare *Mihaiu* fost prefect de poliţie la Cluj, singurul om din ţara românească, care a avut curajul să aresteze pe dl. *Iuliu Maniu* pentru propagandă naţional-ţărănistă!!!

S'au publicat detalii precise din activitatea nefastă a fostului prefect, ni s'a promis sancţiuni, senzaţionale arestări, etc. şi credem că toate acestea nu cu scopul că lumea dornică de sancţiuni să fie distrată cu cazuri, cari pe urmă nu se confirmă... şi nu contribuie cu nimic la repararea ofensei populaţiei prin abuzuri tolerate.

Eroul anchetei d. *Mihaiu* însă a rămas nesupărat... şi câţca nu-i s'au cerut scuze pentru că vezi Doamne! a fost molestat... să depună..., deşi el n'a fost depus.

Nu-i nimic, căci nimeni nu vrea pedepsirea nevinovatului, dar, — oameni cu anumite răspunderi, şi oameni, cari n'au iubit nici odată decât adevărul, susţin în că ancheta contra dlui *Mihaiu* n'ar fi fost „virgo intacta” în cele publice, şi susţin că numai datorit unor împrejurări pentru cel anchetat, a putut beneficia de impunitatea nemeritată.

Dece să fim noi marionete faţă de acela, care pe acele timpuri, şi-a creat o adevărată aureolă din bruscare naţional-ţărănistului şi ai reprezentanţilor lui.

Oare din a cui vină a rămas dl. *Mihaiu* fără sancţiuni, când se susţine că motive erau; iar lumea era mai mult ca setoasă de fixarea câtorva răspunderi.

Cientul nostru special: *Dumitriu*, fostul administrator financiar, din Cluj, faţă de „zvonurile” ce circulaseră pe adresa lui, a scăpat prea eftin...

Dl. *Georgescu-Chibritu*, directorul fabricii de chibrituri din Cluj. O lume întreagă era revoltată contra anumitor afaceri ale lui, anchetele oficiale pare că l'au aflat vinovat, da mai mult pare ni-se a fost şi destituit, el însă... şi azi e la fabrică!

Asta cum?

Golurile bugetare — opera „genială” a dlui *Vintilă Brătianu*, — se desco-

pere una după alta. Dar cine e dl. V. Brătianu, ca el să poată face goluri imense în avutul naţional în mod iresponsabil?

Exemplele se pot înmulţi până la infinit. În capitală ca şi la oraşe întocmai ca şi la sate lumea-i setoasă de sancţiuni, lumea vrea şi fine morţiş la combinarea abuzurilor cu paragrafele legii.

E un drept incontestabil al ţării. Şi-l cere din tot sufletul.

Să începem deci odată şi odată, căci timpul trece ooperind evenimentele trecutului cu tot mai mult praf al uitărei; slăbind în memoria celor interesaţi amintirea...; iar averile furate dela ei tot mai bine asigurate.

Vreme trece...; să nu fie târziu vreedată.

SPECTACOLE

Cinematograful „EDISON“

Sâmbătă, Duminică: *Luiza Coburg*, dramă în 9 acte cu *Erna Morena* şi *Târgul de sclavi*, dramă în 8 acte cu *Billie Dove*.

Luni, Marţi, Miercuri: *Carnavalul din Venetia*, dramă în 12 acte cu *Maria Iacobini*.

Joi, Vineri: *Cei trei Regi a circumului Evelin Hobt*, dramă în 8 acte şi *Alteţa taie pă-ul*, comedie în 8 acte cu *Hans Junkermann*.

MINISTERUL DE FINANŢE

Datoria publică

Comisiunea pentru judecarea opoziţiilor şi autorizarea emiterii de duplicate.

Copie după Dispozitivul Deciziei No. 83

Şedinţă dela 6 Noembrie 1929. Preşedinte D. *Camil Demetrescu*. Membrii: D. P. O. *Vasalopol*; d. C. A. *Panaiteşcu*; d. *Emil Giuan*.

Comisiunea pentru judecarea opoziţiilor şi autorizarea emiterii de duplicate, luând în examinare cererea înregistrată la Ju. No. 38382 din 20 Septembrie 1929 a d-nei *Natalia Şandru*, din *Bucureşti Str. General Angelescu No. 69*.

Hotăreşte:

Admite în parte cererea şi obligă ministerul de finanţe, să libereze duplicate depe următoarele titluri:

Renta 5% 1919.

Titlul No. 1473/4 à 50 lei fiecare.

Titlul No. 8901.8903 şi 19812 à 100 lei fiecare;

Titlul No. 60522, 67501, 130943, 130945, 136313, 33192, 117345, 48428, 131209/10 şi 46058 à 1000 lei fiecare;

Titlul No. 38233 à 5000 lei şi toate cu cuponul de August 1928 şi următoarele.

Prezenta copie fiind conform cu originalul se certifică de noi.

Preşedinte,

(ss) *Camil Demetrescu*

Secretar,

(ss) *Nedescifrabil*

p. conf.

E plaga cea mai periculoasă pe care a sădit-o tenebroasa atmosferă liberală în organismul întregului tineret român şi care prezentând simptome din ce în ce mai grave, are nevoie de o soluţiune repede şi radicală, evitându-se orice prorogaţiune în această direcţie.

Dificultăţile de a stârpi cu totul acest rău, ce subminează temeliele poporului nostru, vor fi ce-i drept — nespus de grele, dar prin surprimarea lor, se vor putea recolta rezultate salvatoare. Această profanare a celei mai primordiale taine însă, pe care caută s'o doboare azi lucrările voluminoase ale celor mai mari savanţi, din seria cărora se ridică parc'a prin teoriile sale ingenioase şi cunoscutul filosof-romancier, *Wells*, începe la noi, deodată cu întronarea regimului liberal, care acaparând toate avuţile Statului, poporul nenorocitelor provincii alipite, despoiat complet şi neîndreptăţit, a luat drumul uspre *Bucureşti*, să fie sclavul centralului devenind astfel din nou batjocure celor lipsiţi de inimă. Motivul? auzis el, că acolo este mai bine şi e mai mult ban, ca acasă, unde trebuia să-şi vândă perna de sub cap, pentru a satisface şantajelor îmbrăcate în haina legii... Iar aceste victime, nesfătuite de nimeni în direcţia bună, au pornit în nesfârşite convoaie, ca să-şi tăbească pielea prin locuri streine, pentru 500—600 Lei lunar, părăsind casa, masă, pământ, vite şi altele.

Urmarea? bărbaţii şi soţiile lor, trăind izolaţi, a dispărut dintre dânşii cu nctelul căldura vieţii casnice, obişnuindu-se cu mirajurile seducătoare ale oraşelor... Consoarta s'a prefăcut astfel în ucalta stăpânului nou deşuchiut, pânăcând bărbatul îşi făcea mendrele cu alte femei. Tineretele fete, pline de vigoară, ademinite de ceice plecară în ţară, au sfârşit-o şi mai trist: la înapoiare, părinţii abea le mai cunoşteau de paloarea ce li se întipări pe faţa îmbujorată odinioară. Ba unele, căzând victimă destrăbălătoarelor rafinării, folosindu-se de rouge, pudră, etc., păreau nişte stafii scofălcite, pe când

altele, s'au infectat de cele mai latente boli...

Calvarul acestor vagabondării, n'a luat încă sfârşit, nici azi. Tremurile sunt mereu tixite de ţărani şi ţărance, cari trec cu o neţărnurită bucurie munţii, de a putea adună sume ne-nsemnate de bani, în schimbul cărora î-şi pierd totul ce li-e mai scump: sănătatea, cinstea şi timpul.

Ceace doresc însă să remarc din chestiunile expuse aci, e dezastrul ameninţ tor, provenit din ele. În provincii — fără să insistăm pe lângă oraşe — de câţiva ani nu se mai nasc copii, ori, dacă se nasc, viaţa lor e numai temporară. Pe de altă parte, cele mai multe căsătorii, sunt încheiate animaliceşte. Flăcăi tineri, abia de 16—17 ani, cărora nici nu le-a mijit bine muşteafa, contractează căsătorii, ca după 2—3 luni, p'răsindu-şi nevestele — copile de 15 ani, să se dea pe lângă alte fete.

Ce înseamnă aceasta? Cazurile de faţă, nu sunt oare o anarhizare a rânduielii căsătoriei? Cum s'au îndeletnicit ţăranii şi ţărancele noastre din Ardeal cu „jocul de a căsătoria”?... Răspunsul e foarte simplu: moda de a se căsători de timpuriu şi nerespectarea acestui act solemn, împreună cu miile de divorţuri nemotivate, cari dau naştere la o decimare, la o sterilitate a acestui popor plin de vlagă, e parcă o copie fidelă a obiceiurilor din mahalalele *bucureştilor*, încurajată de temeritatea liberală, ce întrezărea prin acest fapt nemilos era unei noi iobăgii, abstrăgând dela complecta sdruncinare a moralului din toate provinciile anexate.

Şi, constat rile de faţă sunt de o actualitate ardentă tocmai în ceasul, când perioada plină de prestigiu a guvernului *Maniu*, va reuşi să înlăture orice criză acută de orientare, punând capăt odată hoinărelilor cu care s'a dedat în cursul unui deceniu nenorocitul nostru popor dela ţară.

Octavian Şireagu

Scrisori dela Redacţie.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special *Tutankamen*.

D. P. *Greşescu* com. Acum jud. Odată. Monşerică, de astă dată n'ai dreptate, căci în urma urmelor niciodată nu acela au fost proştii cari au papat cei şapte colaci, ci cei cari i-le-au dat. Cine-i de vină dacă *Dna G. B. Duică*, în calitate de conducătoare de grădină de copii are la dispoziţie şaptezecişişapte de camere spre a le locui, când soţul ei spre pildă care e un fel de profesor universitar (are numirea în ordine, dar n'are altceva...) şi e constrâns să bineficeze de avantajile diplomiei de „grădinară” a soţiei. De astădată (subliniat de zece ori) dl. G. B. Duică nu-i de vină precum nu-i de vină nici *Dna G. B. Duică*, de vină sunt aceia, cari rabdă ca pentru că cineva pune la dispoziţia copiilor dela grădină 1—2 servitoare, ca să ţină în curat 10—12 copii să bineficeze de avantaje, la care un profesor universitar nici că ar îndrăzni să se gădească.

D. P. *Sfătosu* com. Tare Rentabilitatea morţilor? Dragul meu e o temă despre care nu numai că ar şti să-ţi spună multe dar ar putea fi „profesor”... cu cât ştie inspectorul cimitirului din Cluj. Eu cred că dacă odată i-se zice „rentabilitatea morţilor” eu bănuiesc că-i şi rentabil şi că tot aduce ceva la casă. Eu încă am fost iniţiat în aceste misterioase agende (nu afaceri) dar ce crezi că dacă eu a-şi spune totul ce ştiu mi-e teamă că morţii ar putea intra spre vecinică odihnă în cimitir şi cu taxe normale? Ehm? Dar vezi eu sunt băiat discret „von Haus” — cum zice grecul — şi nu divulg nimic nici atunci când vor zăcea morţii pe stradă, din cauza că n'ar avea sumulica necesară pentru a-şi face abonamentul la cimitirul din Cluj. Că ce se petrece în alte oraşe şi sate, nu mă priveşte. Noi la Cluj, ne aranjăm, cum ne... aranjează.

Aurevoiere.

D. N. *Libraru*, com. Varzi, jud. Uscate. Este

pur adevăr. Goga voia să stăpânească cu orice preţ Ardealul. A alergat în ruptul capului să-l ştie lumea şef indiscutabil al Ardealului. Şi a reuşit. A devenit şeful „Ardealului” nu a provinciei care a suferit jug strein o mie de ani ci al „Ardealului”-ui, tipografie şi librărie. Dar ce are a face? Tot a dat-o gata, pe aceasta întocmai cum dădea gata Ardealul-Provincie, dacă ursuzul politic l'ar fi desmierdat cătuşi de puţin pe acest trist personaj politic.

D. vitez *Büszkheffy János* com. Unguri jud. Pensionaţi. Naţiunea maghiară este cea mai nobilă naţiune din lumea întreagă. A mai fost un asemenea popor nobil acum sunt 7 mii şi ceva de ani (eu eram încă copil, pe acele vremuri şi nu-mi reamintesc bine de numele lor) dar când ungurii au ghicit teoria ascuţitului de ovăş, acel popor s'a topit dintr'una de pe faţa pământului. O vorbă ca o sută au ramas cei mai nobili ungurii! Te rog nu mă contrazi! Ce vrei să spui cu aceea? Eu susţin şi acum că e nobil. N'ai observat ce gest distins au dovedit şi săptămăna aceasta „fiii nobilei naţiuni” dela noi? Cu gura urlau contra guvernului *Maniu*, în acelaşi timp întinzând mâinile spre a cerşi pomana unor pensii discutabile. Dacă nici asta nu-i o calitate de nobil să înjuri şi să cerseşti dela aceiaşi persoană, habar n'au în ce constă... calităţile nobilei.

D. *Iuon Taxi Locu*. Nu există încurcătura „taxi”-că să nu o ştie descurca dl. *Varga*. Apelează la priceperea dlui căci ştie multe, doar e slujbaş bătrân.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREŞAN